

De laterale interne sfincterotomie een geschikte methode is voor de behandeling van de anale fissuur en de resultaten van de divulsio ani (een recidief van 14% bij 64 patiënten in onze oude reeks) verre overtreft. Of deze operatie ook verricht dient te worden bij patiënten met een anamnese van enkele dagen kan men betwijfelen, omdat deze kort bestaande fissuren goed toegankelijk zijn voor conservatieve behandeling⁷ en, naar mijn mening, een hoge rustdruk alléén geen indicatie mag vormen voor een sfincterotomie.

LITERATUUR

- 1 Schouten WR, Vroonhoven ThJMV van. Fissura ani; behandelingsresultaten na laterale interne sfincterotomie. Ned Tijdschr Geneesk 1984; 128: 540-3.
- 2 Kuijpers HC. Is there really sphincter spasm in anal fissure? Dis Colon Rectum 1983; 26: 493-4.
- 3 Duthie HL, Watts JM. Contribution of the external anal sphincter to the pressure zone in the anal canal. Gut 1965; 6: 64-8.
- 4 Fischer M, Therman M, Hamelmann H. Manometrische Untersuchungen des Analkanals bei per primär chronischen Fissure vor und nach der Behandlung durch Dehnung oder Sphincterotomie. Chirurg 1978; 49: 111-3.
- 5 Shackelford RT. Surgery of the alimentary tract. Philadelphia: WB Saunders, 1955.
- 6 Parks AG, Thomson JPS. Intersphincteric abscess. Br Med J 1973; ii: 537-9.
- 7 Goedbey S, Gordon P, Nivatvurys S. Essentials of anorectal surgery. Philadelphia: Lippincott, 1980.

Nijmegen, april 1984

J.H.C. KUYPERS

Zoals algemeen bekend is, gaat een fissura ani gepaard met een verhoogde rustdruk in het anale kanaal. Ook bij onze patiënten was deze rustdruk vergeleken met controlepersonen statistisch duidelijk hoger. Het is ons nog steeds niet helemaal duidelijk of deze hoge rustdruk oorzaak dan wel gevolg is van de fissura ani. Omdat bij de meeste patiënten met hemorroiden en bij patiënten met obstipatie vaak een vergelijkbare hoge druk wordt gevonden, gaat naar ons idee de hoge rustdruk in het anale kanaal vooraf aan het ontstaan van een fissuur of hemorroiden. Misschien predisponeert de hoge rustdruk tot deze aandoeningen, hetgeen echter nog door niemand bewezen is. Wij zijn ervan overtuigd dat de interne sphincter de hoge anale druk veroorzaakt. Deze overtuiging is vooral gebaseerd op het feit dat het partieel klieven van de interne sphincter niet alleen leidt tot een daling van de druk tot normale waarde maar ook tot een volledige genezing van de fissuur. Tijdens de door ons beschreven laterale interne sfincterotomie welke onder plaatselijke verdoving plaatsvindt, wordt de fissuur ongemoeid gelaten evenals de externe sphincter. Wij gebruiken geen spreider, zodat van een eventueel „therapeutisch” oprekken van de kringpijlen geen sprake is. Als de externe sphincter de oorzaak zou zijn, hoe is dan toch de genezing van de fissuur te verklaren na het simpel klieven van de interne sphincter?

Omdat de interne sphincter zich nog kan relaxeren, kan er volgens collega Kuypers geen sprake zijn van spasme. Wij kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat hij, na bestudering van een medische dictionaire, te veel uitgaat van de letterlijke betekenis van het woord spasme. Het lijkt ons dan ook nuttig het woord spasme van nu af aan niet meer te gebruiken. Om misverstanden te voorkomen is het waarschijnlijk beter te spreken van verhoogde activiteit of hypertonie van de interne sphincter, waarvan de verhoogde druk in het anale kanaal een uiting is. Het feit dat de interne-sphincterreflex is op te wekken, zegt alleen iets over de functie en niet over de activiteit van de interne sphincter.

Met collega Kuypers delen wij de mening dat een hoge rustdruk alléén geen reden is voor een sfincterotomie. De aanwezigheid van een fissuur is dat wel. En een fissuur kan men zien, zeker na toediening van een lokaal anaestheticum. Bij een zichtbare fissuur is verder onderzoek van het anale kanaal volstrekt overbodig. Een sfincterotomie onder plaatselijke verdoving is dat zeker niet.

Tilburg, april 1984

W.R. SCHOUTEN

De ziekte van Kawasaki, stof voor speculatie

De collegae Winterberg en Krol bespraken de ziekte van Kawasaki en voegden aan de titel de woorden „stof voor speculatie” toe.¹

Destijds beschreven de kinderarts Harinck en ikzelf in dit tijdschrift twee zuigelingen met necrotiserende arteriitis met aneurysmavorming van de kransvaten.² Deze ziektegevallen zouden thans als ziekte van Kawasaki worden bestempeld. In tegenstelling tot veel andere gepubliceerde gevallen konden wij bij een van deze patiëntjes een virusinfectie vaststellen, nl. door cytomegalovirus. Hierbij zij aangetekend dat behalve de isolatie van het virus uit het mondspoelsel, ook een stijging van de titers tijdens de ziekte kon worden waargenomen. Gelet op het bijzondere karakter van deze waarneming, menen wij dat het wellicht van belang is, deze reeds eerder gepubliceerde gevallen nogmaals onder de aandacht te brengen.

LITERATUUR

- 1 Winterberg DH, Krol LJ. De ziekte van Kawasaki, stof voor speculatie. Ned Tijdschr Geneesk 1984; 128: 593-5.
- 2 Kolen JW, Harinck E. Necrotiserende arteriitis met aneurysmavorming van de kransvaten bij zuigelingen. Ned Tijdschr Geneesk 1969; 113: 391-5.

Nijmegen, april 1984

J.W. KOTEN

Met veel belangstelling hebben wij het artikel van de collegae Kolen en Harinck uit 1969 gelezen.¹ De door hen beschreven ziektegevallen hebben inderdaad veel overeenkomst met wat tegenwoordig als ziekte van Kawasaki zou worden aangeduid. De bij een van de patiëntjes vastgestelde infectie met cytomegalovirus is een interessante waarneming. De betekenis hiervan is echter onduidelijk; misschien ging het in dit geval om een intercurrente infectie. Voor zover wij konden nagaan, is in de literatuur geen melding gemaakt van infecties met cytomegalovirus bij het mucocutane lymfekliersyndroom.^{2,3}

LITERATUUR

- 1 Kolen JW, Harinck E. Necrotiserende arteriitis met aneurysmavorming van de kransvaten bij zuigelingen. Ned Tijdschr Geneesk 1969; 113: 391-5.
- 2 Yanagihara R, Todd JK. Acute febrile mucocutaneous lymph node syndrome. Am J Dis Child 1980; 134: 603-14.
- 3 Anonymus. Kawasaki's - might it be? Lancet 1982; ii: 1441-2.

Amsterdam, april 1984

D.H. WINTERBERG
L.J. KROL

Tenslotte is het zover: het „Kaukasische ras” duikt op in het tijdschrift.¹ Over deze uit de Verenigde Staten overgewaarde term schreef Freedman onlangs een belangwekkend artikel.² Met Kaukasisch ras worden bedoeld blanke Euro-